

dari secundum consuetudinem, licet personales magis conveniant ecclesie parochiali, prae-diales vero ecclesie ubi est ager, 22. q. 87. 3. ad 2.

22 Decimae debent in usus pauperum per clericos dispensari, 22. q. 87. 1. ad 4. item 3. ad 1. item 4. ad 4.

23 Debent dari de omni re possessa, secundum consuetudinem, scilicet de omni lucro praediali, vel personali, & de meretricio, & histrionatu, & huiusmodi, sed ecclesia non debet recipere, quamdiu sunt in peccato, 22. q. 87. 2. c.

24 Non debent dari de rapina, furto, vel usuris, nec de aliis obnoxiiis restitutioni, sed de fructibus rei emptae ex usuris, 22. q. 87. 2. ad 2.

25 Nullus tenetur dare decimas de re sibi ablata furto, vel rapina nisi ob culpam, scilicet negligentiam, 22. q. 87. 2. ad 4.

26 De heribus, & aliis minimis dantur de consilio, non autem de precepto, sicut nec in veteri lege, nisi de consuetudine patris, 22. q. 87. 2. ad 3.

27 Debent dari, non deductis expensis, nec tributis, nec mercede operatorum, 22. q. 87. 2. ad 4.

Decor facies est periculosus, & tamen non fuit causa principalis matrimonii Jacob cum Rachel, sed fuit causa secunda. Et hoc bene potest esse sine peccato, vel quandoque est cum peccato veniali; si autem esset principalis causa libido pulchritudinis, tunc non excusaretur peccato mortali, si esset effrenata libido, 22. q. 167. 2. c. fin.

1 Defectus sumitur dupliciter, scilicet privative, & negative, secundus est in omni creatura, primus autem non est in angelis, 2. q. 12. 4. ad 2.

2 In effectu contingit dupliciter, sc. defectu agentis & defectu patientis, 1. q. 49. 1. c.

3 In effectu naturae & artis contingit quadripliciter, sc. ex defectu agentis, materiae, formae, & effectus, sed in moribus tantum ex primo, 1. q. 49. 1. c. ad 3.

4 Malum in defectu actionis semper causatur ex defectu agentis, 1. q. 49. 1. 2. c.

5 Id quod sequitur defectum actionis, non attribuitur agenti, nisi cum potest, & debet agere, 1. q. 49. 1. ad 3. & 2. ad 3. & 22. q. 6. 3. c. & q. 79. 1. c.

6 Defectus naturae humanae contingit dupliciter, sc. vel quia nondum pervenit ad ultimam perfectionem naturae, ut in pueris; vel quia recedit ab ea, ut in senibus, 1. q. 99. 1. ad 4.

7 Defectus duplex sequitur ex peccato; sc. ut pena a iudice, vel consequens poenam; primus debet esse aequalis in peccato aequali, non autem secundus, 22. q. 164. 1. ad 4.

8 Christus curans corporalitatem, & pas-

sibilitatem corporis nostri, curavit omnes alio defectus nostros, quia omnes causantur ex ea superadditis quibusdam particularibus causis 3. q. 14. 4. ad 1.

9 Nullus defectus potest esse in Deo, 1. q. 49. 2. c. R. 22. q. 161. 3. ad 4.

10. * Neque reducitur in Deum, sicut in causam, 22. q. 24. 10. c.

11. Intellectus angeli non habet defectum, si defectus accipitur privative, vel sc. careat eo quod habere debet: si vero accipitur negative, sic quaelibet creatura invenitur deficiens, Deo comparata, dum non habet illam excellentiam quae invenitur in Deo, 1. q. 12. 4. ad 2.

Degradatio aufert ordinis executionem, quasi in perpetuum, sed excommunicatio solum usque ad emendationem, 3. q. 82. 8. ad 3.

Deificatus praedicatur de humanitate Christi, non autem de homine Christo, 3. q. 16. 3. c. ad 2. & q. 24.

1. Deitas inquam una in pluribus personis, convenit cum forma nominis collectivi, 1. q. 39. 5. ad 6.

2 * Deitas non potest supponere pro persona, 1. q. 39. 5. c.

1 Delectatio non est generatio, sed generatum esse, 12. q. 31. 1. c. & q. 35. 5. c.

2 Secundum Aristotelem, est quidam motus animae, & constitutio simul tota, & sensibilis in naturam existentem, 12. q. 31. 1. c.

3 Est motus, qui est actus perfectus, non autem est motus, qui est actus existens in potentia, 12. q. 31. 2. ad 1.

4 Est motus in appetitu animali, consequens apprehensionem boni naturalis praesentis per sensum, 12. q. 11. 1. ad 3. & q. 31. 1. c. ad 2. & q. 35. 1. c.

5 Est operatio casualiter, non autem formaliter, nec essentialiter, 12. q. 31. 1. ad 1.

6 Est passio animae, 12. q. 31. 1. c. & 4. ad 2. & q. 3. c. fin. item ad 2. & q. 35. 1. c.

7 * Nulla delectatio est quid optimum, 12. q. 2. 6. c.

8. Objectum delectationis est bonum apprens, conveniens, & conjunctum, 12. q. 43. 1. c.

9 Delectatio est quietatio cognita in re convenienti, 12. q. 11. 1. ad 3. & q. 34. 1. c. & q. 43. 1. c.

10 Est quies appetitus tendentis in finem propter praesentiam ejus; sed est motus appetitus ab appetibili praesente immutante appetitum, 12. q. 31. 1. ad 2. & q. 33. 3. ad 1. & q. 34. 2. ad 2. & 3. ad 3. item 4. c. 1. & q. 38. 1. c.

11 Est sicut quies naturalis, sed tristitia est sicut quies violenta, 12. q. 31. 8. c. ad 1.

12 Delectari de Deo in via plene non possumus, sicut nec Deum cognoscere, 22. q. 44. 6. c.

Nulla

13 Nulla delectatio est in carentibus omni cognitione, 12. q. 12. 2. c. & q. 31. 1. c. & q. 32. 1. c. & q. 33. 1. c. & q. 41. 3. c.

14 Delectatio proprie dicta est in Deo, 12. q. 31. 4. ad 2.

15 Diversimode est in Deo, angelis, hominibus, & brutis, 12. q. 31. 4. ad 2. item 3. c.

16 Est in appetitu sensitivo, & in appetitu intellectivo, 12. q. 30. 1. c. item q. 31. 4. c. & q. 35. 1. c.

17 Omnis delectatio est proprium accidens beatitudinis, vel partis ejus, 12. q. 2. 6. c. & q. 3. 4. c.

18 Causa proxima delectationis est operatio, cujus objectum est causa remota, 12. q. 32. 1. c.

19 Oportet quod omnis delectatio aliquam operationem consequatur, 12. q. 32. 1. c. & q. 3. 4. c.

20 Omnis operatio procedens ex habitu perficiente naturam causat delectationem, 12. q. 100. 9. c. ad 3.

21 Operatio non est propter delectationem, sed e converso, 12. q. 4. 2. c.

22 Delectatio est major in principio operationis, quam in processu ejus, continue, quamvis forte in processu operatio sit intensior. Et hoc triplici ratione; scilicet primo quia cum operatio sit delectationis causa, quanto aliquid attentius operatur, tanto major delectatio ex operatione confurgit. Homo autem in principio operationis attentius est ad operationem, quam in progressu; & ideo in progressu operationis quando aliquid negligenter intendit operationi, non sentit tantam in operatione delectationem. Secundo quia oportet in nobis delectationem esse secundum modum nostrae naturae. Unde cum nostra natura sit mutabilis, non est nobis semper idem delectabile, quia jam mutati sumus a pristina dispositione, & sic post pauca non est nobis conveniens, quod prius conveniens erat; & ideo quod prius erat delectabile, postea fit minus delectabile, vel etiam triste. Et haec est etiam ratio, quare continuitas unius rei in nobis fastidium parit, alternatio vero delectat. Tertio quia cum ad delectationem requiratur convenientis perceptio, quanto aliquid minus sentitur, minus est delectabile, res autem in sui novitate magis sentiuntur, quia postmodum earum dispositio fit quasi qualitas quaedam inherens se sentientibus, 12. q. 32. 1. ad 3.

23 Operatio unius potest esse causa delectationis in alio tripliciter, scilicet, beneficiando, faciendo estimationem boni ejus, & propter amorem vel odium, 22. q. 32. 5. c.

24 Ad delectationem requiruntur duo, sc. adeptio, vel conjunctio, vel praesentia boni convenientis, & cognitio hujus, 12. q. 32. 6. c. & q. 33. 1. c. & q. 35. 1. 7. c. & q. 43. 1. c.

25 Motus est causa delectationis tripliciter, primo quia mutatur, secundo quia objectum excedit, tertio ratione cognitionis, 12. q. 32. 2. c.

26 Conflata delectant, quia sunt conaturalia, 12. q. 32. 2. ad 3. item 8. 3. c.

27 Raro contingit delectant, ratione admirationis, & desiderii, 12. q. 32. 8. ad 3. c.

28 Beneficere aliis est causa delectationis tripliciter, sc. propter spem vel amorem, ratione excellentiae, & ratione liberalitatis, 12. q. 32. 6. 4. c.

29 Amor & concupiscentia causant delectationem, sed magis spes, 12. q. 32. 3. ad 3. & q. 95. 3. ad 2. & q. 100. 9. ad 3. c.

30 Spes ratione praesentis estimationis delectat, sed ratione absentiae affligit, 12. q. 32. 3. ad 2. & q. 40. 8. ad 2. c.

31 Sensus magis delectat quam spes, & haec magis quam memoria, quia delectatio est de re praesenti, 12. q. 32. 3. c. & 22. q. 30. 1. c.

32 Vincere delectat, in quantum demonstrat propriam excellentiam, ideo omnes iudi & pugnae delectant, propter spem victoriae, 12. q. 32. 6. ad 3. c.

33 Orium, ludus, & omnia quae ad requiem pertinent, sunt delectabilia in quantum auferunt tristitiam, quae est ex labore, 12. q. 32. 1. ad 3. c.

34 Omne simile ratione unitatis delectat, sed contristat per excessum contempnendo, vel ut impedit proprium bonum, 12. q. 32. 7. c.

35 Redarguere & punire delectant, ratione propriae excellentiae, vel amoris, non autem propter malum alterius, 12. q. 32. 6. ad 3. c.

36 Dare aliis delectat, in quantum indicat proprium bonum, sed contristat in quantum evacuat illud, 12. q. 32. 6. ad 1. c.

37 Tristitia est causa per accidens delectationis, in quantum facit magis eam appeti, & propter eam fertur, 12. q. 35. 3. ad 1. q. 48. 1. c.

38 Tristitia praesens causat delectationem, in quantum representat in memoria rem delectam, praeterita vero in quantum quis evasit ab aliquibus tristibus, & dolorosis, 12. q. 32. 4. c.

39 Dilatio metaphorice sumpta est effectus delectationis, amoris, & desiderii, 12. q. 33. 1. c. & q. 37. 2. c.

40 Qui delectatur contristat rem delectantem dum ei fortiter inheret, sed ut summum ampliat, ut perfecte fruatur, 12. q. 33. 1. ad 3. c.

41 Delectatio perficit operationem tripliciter, sc. ut finis, ut forma, & augendo, 12. q. 4. 1. ad 3. item q. 33. 4. c. & q. 34. 4. ad 3. item q. 40. 8. c.

42 Quaelibet delectatio mitigat quamlibet tristitiam, 12. q. 35. 4. ad 2. item ad 3. item q. 38. 1. c. item 3. 4. c. item 5. c. item q. 48. 1. c. item 3. q. 46. 8. c. ad 2.

De.

vellent fecum alios esse damnatos, s. q. 98. 4. 9.
 28 Deum odio prosequuntur, cum illum non percipiant in se, sed in effectu sue iustitiae, qui est illis in poenam, s. q. 98. 9. c.
 29 Cum meritum vel demeritum ordinetur ad aliquod bonum vel malum consequendum, neque boni merebuntur, neque mali demerebuntur, quia eorum mala voluntas non est demeritum sed poena, s. q. 98. 6. c.
 30 Habebunt actualem notitiam eorum que fecerunt, ut inde tristitia non letitia afficiantur, s. 99. 7. c.
 31 Nullo modo possunt cogitare de Deo per se, hoc est, tamquam totius bonitatis principio: per accidens vero, hoc est, per Dei effectus, in quantum puniunt, & illa id genus poterit Deus a damnatis cogitari, s. q. 98. 8. c.
 32 Ante diem iudicii bonos in gloria sua vident, sed post diem iudicii visione beatorum privabuntur, s. q. 98. 9. c.
 33 Damnum est ex hoc quod aliquis minus habet, quam debet habere, 22. q. 62. 4. c.
 34 Dare alicui occasionem damni vel periculi semper est illicitum, 22. q. 77. 3. c.
 35 Omnes qui sunt quocumque modo causa damni qui in his verbis sunt, scilicet iusio, consilium, consensus, palpo, recursus, participans, mutus, non obtans, non manifestans, tenentur ad restitutionem totius, 22. q. 62. 7. c.
 36 Damnicatio duplex, sc. in re habita, & in re habenda. In prima reperitur quis restituere totum in secunda vero aliquid, secundum estimationem, & arbitrium sapientis, 22. q. 62. 2. ad 3. & 4. c.
 37 Daniel fuit simul accusator, & iudex secundum, instinctu Dei. Et iudicavit non subditos ex commissione, 22. q. 67. 1. ad 1. & 3. ad 3.
 38 De ratione dationis nihil est, nisi quod datum libere habeatur a dante, 1. q. 38. 1. c.
 39 Inter dantem, & datum non requiritur distinctio, nisi rationis, 1. q. 38. 1. ad 1.
 40 Dans semper distinguitur realiter ab eo cui datur, 1. q. 38. 1. ad 1.
 41 Datio duplex, sc. ex debito, & ex amore. In prima potest esse vitium acceptationis personarum, non autem in secunda, 1. q. 23. 5. ad 2. & fin. 2. q. 63. 1. ad 3.
 42 Aliquis dupliciter aliquid dat illicite, sc. vel quia ipsa datio est illicita & contra legem, sicut patet in eo qui simoniace aliquid dedit, vel quia propter rem illicitam dat, licet ipsa datio non sit illicita, sicut cum quis dat meretrici propter fornicationem, 12. q. 73. 8. c. ad 3. & 22. q. 62. 5. ad 2.
 43 Datio, & missio dicuntur tantum temporaliter in divinis, sed donum aeternaliter, 1. q. 38. 1. ad 4. & q. 43. 2. c.
 44 Datio, datum, & donum in divinis dicuntur, notionaliter, ut important auctoritatem respectu dati. Sed sine illa dicuntur essentialiter, 1. q. 38. 1. c. **D**

8 Donum quadrupliciter differt a dato in divinis, quia non significat tempus, est aeternum, significat aptitudinem, & liberalitatem, 1. q. 38. 1. ad 4. & 2. ad 3. c.
 9 Divinae personae dantur nobis invisibiliter missae, tantum secundum dona gratum scientia, 1. q. 43. 3. c. & q. 72. 7. c. **D**
 10 Dari convenit essentiae, & cuilibet personae divinae, & ad seipsam, 1. q. 43. 4. ad 1. c.
 11 Spiritus Sanctus potest dici datum nostrum, non autem donum nostrum, 1. q. 38. 2. ad 3.
 12 Nulla creatura potest dare Spiritum Sanctum, 1. q. 43. 8. c. **D**
 13 Licet aliquis possit esse minister collationis eius, 1. q. 43. 8. c. **D**
 14 Dare Spiritum Sanctum dicitur dupliciter, scilicet auctoritate, & sic est tantum Dei, & ministerio, & sic homines, & Christus secundum quod homo, dicuntur eum dare, 3. q. 8. 1. ad 1. c.
 15 Peccante David, populus puniunt, primo propter bonum unitatis, secundo propter demerita populi in sequendo Absalon, tertio quia populus erat possessio eius, 22. q. 108. 4. ad 1. c.
 16 David propheta secundum glossam dicit se servasse ordinem doctrine, prout transseundum est a facilioribus ad difficiliora, constringens se maledicto, si eum non servasset, 22. q. 109. 1. ad 4. item 6. ad 2. c. **D**
 17 De, & ex denotant habitudinem cause efficientis, vel materialis, non autem formalis, vel finalis, 1. q. 39. 2. ad 5. & 8. c. **D**
 18 Quicquid est de aliquo, est ex aliquo, non autem e converso, quia, de, dicit principium, & consubstantialitatem, ex vero dicit principium tantum, 3. q. 75. 8. c. **D**
 19 De, dicit principium consubstantialitatis efficiens, vel formale subsistens, vel materiale, 1. q. 41. 3. ad 1. c. & ad 2. c. & q. 3. 2. ad 1. c. & q. 75. 8. c. **D**
 20 Debitum in communi importat ordinem exigentiae, vel necessitatem alicujus ad quod ordinatur, 1. q. 21. 1. ad 3. c. **D**
 21 Aliquid dicitur debitum dupliciter, scilicet secundum se, ut finis, vel propter aliud, ut ea que sunt ad finem, 22. q. 44. 1. c. **D**
 22 Duplex, sc. naturae, & meriti, 12. q. 111. 1. ad 2. c. **D**
 23 Duplex, scilicet legale, & morale, 12. q. 99. 5. c. & 22. q. 23. 3. ad 1. c. & q. 31. 2. ad 3. c. & q. 78. 2. ad 2. c. & q. 80. 1. c. item q. 102. 2. ad 2. c. & q. 106. 1. ad 2. c. & q. 4. ad 1. c. & q. 114. 2. c. & q. 117. 5. ad 1. c. & q. 118. 3. ad 2. c. **D**
 24 Duplex, sc. necessitatis, & congruitatis vel utilitatis, 12. q. 99. 5. c. & 3. q. 64. 5. ad 3. c. **D**
 25 Aliquid est alicui debitum dupliciter, sc. ratione necessitatis, vel quia dat aliquid, 22. q. 187. 4. c. **D**

Debi

7 Debitum non minuit meritum, nisi minuat voluntarium, 1. q. 21. 1. ad 3. c. & 12. q. 114. 1. ad 1. c. & 22. q. 50. 3. ad 2. c. & q. 104. 1. ad 3. c. & q. 186. 5. ad 5. c. **D**
 8 Deus nulli est debitor, 1. q. 21. 1. ad 4. c. & 12. q. 99. 5. c. & q. 111. 1. ad 2. c. & q. 114. 1. ad 3. c. **D**
 9 Deus reddit duplex debitum, sc. respectu suae sapientiae, & voluntatis, & respectu creaturae. Sed primum presupponitur in creatura, 1. q. 21. 1. ad 3. c. & 4. c. & 12. q. 114. 1. ad 3. c. **D**
 10 In Deo, est principaliter ratio, & causa debiti, 22. q. 106. 1. c. **D**
 11 Coniuges in petendo debitum, & in aliis sunt aequales, secundum proportionem, non autem secundum quantitatem, 22. q. 32. 8. ad 2. c. **D**
 12 Petere debitum a conjugate in seculo non licet quia est incongruum, tamen non est peccatum mortale, si sine contemptu fiat, 22. q. 186. 9. ad 3. c. **D**
 13 Tenentur coniuges sibi mutuo debitum praestare, cum sacrum conjugium institutum sit, ut & vitetur fornicatio, & ut liberis operatur, salva tamen utriusque incolumitate, s. q. 64. 1. c. **D**
 14 Cum natura mulieres sint veteranda, ita ut non audeant petere debitum a viris sibi praestari, tenentur vic etiam uxori non petenti debitum reddere, si aliquo signo id eam velle peteperit, 1. q. 64. 2. c. **D**
 15 Sunt vir, & uxor in actu conjugii aequales quantum ad aequalitatem proportionis, non autem quantum ad aequalitatem quantitatis, 1. q. 64. 3. c. **D**
 16 Non potest vir, aut uxor absque mutuo consensu continentiam vivere, 1. q. 64. 4. c. **D**
 17 Cum actus matrimonialis propter delectationem carnis reddat hominem ineptum ad spiritualia, non licet petere debitum actus matrimonii diebus sacris, 1. q. 64. 5. c. **D**
 18 Non peccat mortaliter vir aut uxor si debitum diebus festis petat, si tamen hoc faciat sola delectationis causa, gravior peccat, quam qui hoc facit, ut sibi de lubrico carnis caveat, 1. q. 64. 6. c. **D**
 19 Tenentur coniuges etiam diebus festis, & quacumque hora sibi mutuo debitum reddere, salva tamen honestate, 1. q. 64. 7. c. **D**
 20 Decima non solvitur ex precepto ante legem, quia non erant determinati ministri, 22. q. 87. 1. ad 2. c. **D**
 21 Oblationes, & decima in veteri lege erant sacramenta, non autem nunc; quia tunc erant ut figurales, nunc autem ut morales, 3. q. 65. 1. ad 7. c. **D**
 22 Decima non erant oblationes, nec sacrificia, quia non offerebantur Deo immediate, sed ministris eius, 22. q. 87. 3. ad 1. c. **D**
 23 Decimatio est actus moralis, in quantum offertur ad cultum Dei, & ad sustentationem ministrorum eius; sed est figuralis, in quantum significat imperfectionem dantis decimas, 3. q. 31. 8. c. item q. 65. 1. ad 7. c. **D**
 24 Preceptum de solutione decimarum quoad sustentationem ministrorum Dei est morale, & juris naturalis, sed quoad certum numerum est iudiciale, sed quoad significationem eius est caeremoniale; & quoad Christianos est preceptum Ecclesiae positivum, 22. q. 87. 1. c. **D**
 25 In doctrina Christi, & Apostolorum continetur preceptum de decimis quantum ad id quod est morale tantum, 22. q. 87. 1. ad 2. c. **D**
 26 Ecclesia potest determinare aliam partem ad solvendum, quam decimam, 22. q. 87. 1. c. **D**
 27 Jus percipiendi decimas potest vendi Ecclesiae, non autem laicis, licet fructus quandoque eis concedantur, 22. q. 87. 3. c. ad 3. item q. 100. 4. ad 3. c. **D**
 28 Decima possunt dari in feudum, 22. q. 87. 3. ad 3. c. **D**
 29 Non solvens decimas, ubi non est consuetudo, non peccat, si est paratus solvere ad mandatum ecclesiae, 22. q. 87. 1. ad 5. c. **D**
 30 Decimatio non convenit Christo, sed cuilibet alii, quia significat liberationem a peccato originali, 3. q. 31. 8. c. **D**
 31 Iudaei dabant decimas praediales, non autem personales, 22. q. 87. 2. ad 1. c. **D**
 32 Dabant tres decimas ex precepto Dei, primas ministris, sicut & nunc, secundas in sacrificia, quae cessaverunt, tertias pauperibus, quae nunc plus debentur, 22. q. 87. 1. ad 4. c. **D**
 33 Pauper tenetur dare decimas sacerdoti, licet sit dives, 22. q. 87. 3. ad 1. item 4. ad 4. c. **D**
 34 Omnes clerici tenentur dare decimas Papae, si petat, 22. q. 87. 4. ad 3. c. **D**
 35 Tenentur dare decimas de praedibus propriis, non autem de praedibus Ecclesiae, 22. q. 87. 4. c. ad 1. c. **D**
 36 Religiosi curati possunt exigere decimas, nec tamen tenentur dare, non curati vero e converso; habent tamen aliquam immunitatem, secundum diversas concessionis, eis a sede Apostolica factas, 22. q. 87. 3. ad 3. item 4. ad 2. c. **D**
 37 Petens decimas, ubi non est consuetudo, peccat, 22. q. 87. 1. ad 5. c. **D**
 38 Ecclesia abstinere a decimis exigendis, in terris in quibus non est consuetudo decimas solvere, 22. q. 43. 8. ad 5. c. **D**
 39 Potest petere decimas ab emente rem non decimatum, & etiam a vendente, 22. q. 87. 2. ad 4. c. **D**
 40 Decima debent dari iis quibus solent dari **D**

S. Th. Op. Tom. VII.

17 Prohibebatur virtute divina ab investi-
gatione beate Mariæ, nec noverat divinitatem
Christi, sed constebatur suspicando, 3. q.
29. 1. ad 3. q. 4. ad 1. ad 1. q. 4. ad 1.
ad 2. q. 47. 5. q. 4. ad 1. ad 1. q. 4. ad 1.
18 Sciunt se damnatos in perpetuum, 22.
q. 18. 3. c.
19 Liberum arbitrium demonum est obsta-
tum in malum, principaliter ex iustitia Dei
non dantis gratiam, secundo ex indivisibili ap-
petitu eorum, tertio ex cognitione intellectu-
va, quia non possunt deponere estimationem
semel habitam, 1. q. 64. 2. o.
20 Omnis motus liberi arbitrii demonum
est inordinatus, nec possunt se preparare ad
gratiam, 1. q. 64. 2. ad 3. q. 4. ad 1.
21 Demones possunt facere actum bonum
ex genere, sed nullo modo ex bona voluntate,
1. q. 64. 2. ad 3. q. 4. ad 1.
22 Demones non sunt naturaliter mali,
sed propria voluntate, 1. q. 63. 4. o. item q.
67. 4. ad 4. q. 4. ad 1.
23 Natura demonum est bona, sed volun-
tatis eorum est mala, cuius malicia ipsi sunt
causa, 1. q. 64. 3. ad 3. q. 4. ad 1.
24 Omnis actus naturæ demonum est bonus,
& actus voluntatis eius est malus, 1. q.
64. 2. ad 5. q. 4. ad 1.
25 Non diligunt se mutuo, licet concor-
diam habeant in malo, 1. q. 109. 2. ad 2.
26 Nulla passio sensitiva est in demonibus,
sed timor & dolor voluntatis est in eis, 1. q.
63. 2. ad 2. q. 64. 3. c.
27 Furor, phantasia, & concupiscentia non
sunt in demonibus, nisi metaphorice, id est
velle inordinate, 1. q. 54. 5. ad 3. item q. 58.
5. c. fin. q. 59. 4. ad 1.
28 Est caput omnium malorum, non in-
fluxu interiori, sed gubernatione exteriori,
inquantum avertuntur a Deo, 3. q. 8. 7. 8. o.
29 Demon & Antichristus sunt tantum
unum caput malorum, quia Antichristus dicitur
caput, quia in coerit plenissime malicia
diaboli, 3. q. 8. 8. ad 1.
30 Meruerunt beatitudinem, sed statim
prebuerunt impedimentum ejus, 1. q. 63. 3.
ad 4. q. 6. o.
31 Omnes demones simul peccaverunt, &
tanto gravius, quanto superiores, 1. q. 63. 8.
ad 1. item ad 3. q. 22. q. 24. 3. ad 3.
32 In omnibus quæ agunt demones propria
voluntate, peccant mortaliter, 1. q. 64. 2.
ad 5. item 12. q. 89. 4. o.
33 Peccatum demonis durat adhuc secun-
dum appetitum, non autem secundum esti-
mationem, 1. q. 64. 2. ad 3.
34 Primum peccatum Adæ, vel demonum,
non fuit blasphemia in Spiritum Sanctum, licet
potuerit esse, 22. q. 163. 4. ad 3.
35 Omnia peccata sunt in demonibus se-

condum rationem, sed tantum spiritualia secun-
dum affectum, 1. q. 63. 2. c. in malitia
36 In demonibus non fuit labor, nec tæ-
dium, nec accedii peccatum, 1. q. 63. 2. ad 2.
37 Non sunt proprie nisi duo peccata, scilicet
superbia & invidia, 1. q. 63. 2. o. ad 1.
38 Demones non afficiuntur peccato car-
nali, sed tentant ex invidia, 1. q. 63. 2. ad 1.
39 Demon tentavit primos parentes ex invi-
dia, 1. q. 63. 2. o.
40 Non potuisset tentare hominem in statu
innocentiæ, suggestione interiori, quia per
hanc immutatur phantasia, 2. q. 165. 2. ad 2.
41 Tentans primos parentes promiserat
Adæ, quod sciret bonum & malum, 22. q.
163. 2. o.
42 Non potuit sumere formam quam vo-
luit, sed tantum serpentis, 22. q. 165. 2.
ad 3. q. 4. ad 1.
43 Tentare ad nocendum est proprium de-
monum, sed mundus, & caro tentant instru-
mentaliter, Deus autem tentat, faciendo sciri
virtutum tentati, 1. q. 114. 2. o. 22. q. 97. 2. c.
44 Impugnatio demonum est ex malicia eor-
um, scilicet ex superbia & invidia, sed ordi-
natio ejus est a Deo, 1. q. 64. 4. c. q. 67.
114. 1. o. q. 96. 4. ad 1.
45 Dupliciter impugnant homines, scilicet
instigando ad peccatum, & puniendo; secun-
do modo mittuntur a Deo, non autem primo
modo, 1. q. 114. 1. ad 1.
46 Tentatio demonum non semper est
peccatum, quia vitari non potest, sicut vitari
potest tentatio carnis, ideo tentatio carnis sine
peccato esse non potest, ut patet per glossam,
12. q. 80. 3. ad 3. item 3. q. 41. 1. ad 3.
47 Maxime gaudet de peccato luxuriam,
propter difficultatem evadendi, 12. q. 73. 5.
ad 2. q. 80. 3. ad 3.
48 Omnia peccata sunt ex suggestione de-
monum indirecte, non autem directe, 1. q. 63.
2. c. item q. 114. 3. o. item 22. q. 80. 4. o.
item 3. q. 8. 7. ad 2. q. 8. 7. o.
49 Non sunt causa peccatorum nostrorum,
nisi indirecte, scilicet persuadendo, vel pro-
ponendo aliquid appetibile, 12. q. 75. 3. o.
item q. 80. 1. o. q. 8. 7. o.
50 Potest impedire usum rationis si per-
mittatur, ideo potest sufficienter impellere in actum
peccati, non autem in peccatum, 12. q.
80. 3. o.
51 Inducunt ad peccatum, interius operan-
do, sc. in phantasia, & in appetitum sen-
sitivum tantum, 12. q. 80. 2. o.
52 Non statim tentant hominem spiritua-
lem de gravibus peccatis, 5. q. 41. 4. c.
53 Victi non cessant a tentatione aliorum,
nec ejusdem semper, sed ad tempus, 1. q. 114.
5. o.

54 Remedium semper est paratum homini-
bus contra demones, ex passione Christi,
etiam tempore Antichristi, 3. q. 49. 2. ad 2.
55 Fingunt se esse animas defunctorum, ut
inducant in errorem. Vel etiam divina dispen-
satione apparent animas defunctorum, nam se-
cundum Augustinum, non est absurdum esse,
aliqui dispensatione permissum fuisse,
ut non dominante arte magica vel potentia,
sed dispensatione occulta, quæ Nichouitam &
Saulen latebat, se ostenderet spiritus iusti al-
peccibus regis, divina cum sententia percussu-
rus. Vel non vere spiritus Samuelis a reque
sua excitatus est, sed aliquid phantasma &
illusio imaginaria diaboli machinationibus fac-
ta, quam scriptura Samuelen appellat, sicut
solent imagines rerum suarum hominibus ap-
pellari, 1. q. 89. 2. ad 2. q. 117. 4. ad 2.
56 Non licet habere familiaritatem cum de-
mone, nec requirere veritatem ab eo, ad cog-
nitionem occultorum, scilicet de his quæ ex-
cedunt facultatem & cognitionem humanam;
nec a demonibus auxilium implorare, quia est
apostasia a fide (secundum Augustinum) 1. q.
114. 4. c. ad 2. q. 22. q. 90. 2. 3. o. item
q. 25. 4. q. 96. 4. ad 1.
57 Veritatem dicit, ut decipiat, 1. q. 64.
3. ad 5.
58 Faciunt aliquas levitates, ut sint fami-
liares hominibus, quos conantur decipere, 1.
q. 89. 4. ad 3. item 12. q. 89. 4. ad 3.
59 Quæere aliquid a demone sponte oc-
currens licet, propter utilitatem aliorum,
maxime, quando virtute divina compelli potest
ad dicendum vera, sicut Christus fecit. Nam
& Beda dicit: Non velut inscius dominus in-
quirat, sed ut confessa peste, quam tolerabat,
virtus curantis gratis emicaret; & sic Jaco-
bus & Simon, & Judas fecerunt. Non autem
licet demonem invocare ad auxilium vel cog-
nitionem occultorum, inquirendo ab ipso,
22. q. 90. 2. c. fin. q. 3. c. q. 95. 4. ad 1.
60 Invocantes demonem peccant mortaliter
& sunt apostatae a fide, (secundum Augu-
stinum) propter pactum intum cum demone,
tacite vel expresse, vel verbo tenus si invoca-
tio interfit, vel facta aliquo, etiam si sacrificia
desint, 22. q. 96. 2. ad 3. fin. q. 117. 3. c.
61 Allicuntur diversis generibus herbarum,
animalium; carminum, & rituum, ut signis,
non autem ut rebus, 1. q. 115. 5. ad 5. item
22. q. 85. 2. ad 2. item q. 96. 2. o.
62 Vocati sub certa constellatione veniunt,
licet non subint cælis, nec alicui virtuti cor-
porali: ut ducant in errorem, vel quia coguntur
a superioribus demonibus, 1. q. 115.
5. o.

Vocati sub certa constellatione veniunt,
quia sciunt illius virtutem: juvare ad effectum
requisicum, 1. q. 115. 5. ad 2. q. 117. 3. c.
64 Plus vexant Iudæos in augmento lu-
næ, ut eam famant, & quia tunc cerebrum
est sic dispositum per lunam, 1. q. 115. 5.
ad 2. q. 117. 3. c.
65 Maxime anhelant ad hoc, ut eis exhibeatur
cultus divinus, 22. q. 85. 2. ad 3.
66 Deus non est in demone, nec in pec-
catore simpliciter, sed ut est creatura vel ad-
dendo per essentiam, præsentiam & poten-
tiam, 1. q. 84. 1. ad 4. q. 85. 2. ad 3.
67 Demon habet potestatem aliquam in
homine, ex hoc quod subditur peccato origi-
nali, vel actuali, 3. q. 71. 2. c. ad 1. q. 115. 5.
ad 2. q. 117. 3. c.
68 Nullus ante passionem Christi potest
evadere manus demonum, quin descendere ad
infernum, 3. q. 49. 2. ad 2. item 5. ad 1. item
q. 52. 3. ad 2. item 6. ad 2. q. 115. 5. ad 2.
69 Etiam nunc potest Deo permittente ho-
mines tentare, quantum ad animam, & vexare
quantum ad corpus, 3. q. 49. 2. ad 2. q. 115. 5.
ad 2. q. 117. 3. c.
70 Idem demon potest recipere semen viri
& transfundere in mulierem, & generabitur
homo, qui erit filius viri, & non demonis,
sicut & aliarum rerum semen assumunt, secun-
dum Augustinum, 1. q. 514. 3. ad 6. q. 115. 5.
ad 2. q. 117. 3. c.
71 Non permittuntur facere omnia quæ
possunt naturaliter, nec datur eis potestas faci-
endi aliquid supernaturaliter, 1. q. 114. 4. o.
ad 2. item 3. q. 29. 1. ad 3. item q. 55. 4. ad 3.
72 Esti demones animam alicujus sancti
vocare non possint, neque cogere ad aliquid
agendum, potest tamen hoc fieri divina virtu-
te, ut dum demon consultatur, ipse Deus per
suum nuntium veritatem enunciat, sicut pet
Eliam respondit, 22. q. 174. 5. ad 4.
73 Frequenter apparent in figuris bestia-
rum, quæ designent conditiones eorum, ex
providentiâ & permissione Dei, sicut in figura
serpentis, cum esset tamen in demone decipiens
di cupiditas (secundum Augustinum), 22. q.
165. 2. ad 3. q. 114. 3. ad 6. q. 115. 5. ad 2.
74 Potestas duplex demonis, scilicet quæ
sufficienter impellit in actum peccati, sed non
in peccatum; & quæ trahit ad supplicium, 12.
q. 80. 3. o. q. 114. 3. ad 6. q. 115. 5. ad 2.
75 Non possunt producere effectus qui non
sunt in potestate alicujus virtutis naturalis ad-
ve, ut suscitare mortuos, & hujusmodi, nisi
in præstigio, 1. q. 91. 1. ad 1. q. 2. q. 114. 4. c. ad 2.
76 Possunt vere naturales effectus producere,
sed mediantibus agentibus naturalibus, 1. q.
114. 4. c. ad 2. q. 115. 5. ad 1. q. 117. 3. c.
77 Nullam formam possunt infundere in ma-
teriam nisi mediante agente naturali, sed solus
Deus, 1. q. 91. 2. c. q. 105. 1. ad 1. q.
q. 114. 4. c. ad 2.

78. Potest dupliciter facere aliquid apparere aliud quam sit, scilicet immutando alicujus phantasia interioris, & alios corporeos sensus, vel exterioris aliquid corpus formando, 1. q. 114. 4. ad 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3. 3. q. 109. 2. ad 3. 4. q. 109. 2. ad 3.

79. Phylax, & veni, & quacumque loco motu locali fiunt, possunt causari a demonibus, 12. q. 80. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

80. Christus sufficienter probavit quadrupliciter, quod expelleret demones per virtutem Dei, & non per virtutem demonum; primo per hoc, quod satanas contra seipsum non dividitur; secundo exemplo aliorum, qui demonia ejiciebant per spiritum Dei; tertio quia demonium expellere non posset nisi ipsum vicisset virtute divina, quarto quia nulla convalescentia in operibus nec in effectu erat sibi & satanae; cum satanas dispergeret quos Christus solgebatur, 3. q. 43. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

81. Christus pernitit demones intrare in porcos, & affligere illum quem liberavit, triplici ratione, scilicet ut instruat magnitudinem nocentium demonum, qui hominibus insidiantur, ut omnes discerent, quod nec adversus porcos audent aliquid facere, nisi ipse concesserit, & ut ostenderet quam graviora in illos homines operati essent, quam in illos porcos, nisi essent divina providentia adjuvi, 3. q. 44. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

82. Superiores expellunt inferiores corporaliter, non autem a dominio animae, sed Christus utroque modo expellit utrosque, 3. q. 43. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

83. Locus duplex debetur demonibus, scilicet aer caliginosus causa exercitandi homines usque ad diem judicii, & infernus, ratione poene, 1. q. 64. 4. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

84. Ubique sint, habent semper secum infernum, nec dimittitur poena eorum ex recessu, 1. q. 64. 4. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

85. Poena demonum in nullo mitigatur per poenitentiam puniendi alios, 1. q. 109. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

Demoniaci nesciunt quid loquantur quando demon loquitur in eis, sicut nec serpens quando diabolus tentavit Evam, nec asina qua angelus locutus est ad Balaam, 2. q. 165. 2. ad 4. 2. q. 109. 2. ad 3.

1. Demonstratio duplex, scilicet propter quid, idest, per causam, & signi, idest, per effectum, 1. q. 2. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

2. Duplex, scilicet ad sensum, & ad intellectum, 1. q. 13. 1. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

3. Ex quolibet effectu notiori potest demonstrari propria eius causam esse, 1. q. 2. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

4. Unius conclusionis est tantum unum medium demonstrativum, sed multa probabilia, 1. q. 47. 1. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

1. Denominatio quilibet fit ab aliquo habente se per modum formae, non autem sem-

per a forma, 1. q. 13. 1. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

2. Transcendentia denominanti scilicet, non autem formae speciales, 2. q. 33. 4. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

3. Agens denominatur ab actione, non autem ab effectu, nisi fit de intellectu actionis, 1. q. 37. 2. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

4. In respectivis fit denominatio ab extrinseco, non autem in absolutis, 1. q. 6. 4. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

5. Omnia quae habent ordinem ad aliquid unum licet diversimode, denominari possunt ab eo, 3. q. 60. 1. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

6. Denuntiatio semper debet fieri in peccatis occultis praecedente secreta admonitione, nisi mora sit periculosa, 2. q. 33. 7. ad 8. 2. q. 109. 2. ad 3.

7. In denominatione, non requiritur scriptura, quia denuntiatio non obligat se ad probandum, nec puniunt non probans, sed tantum ad utilitatem accipientis, 2. q. 68. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

8. Depositor datur ad utilitatem dantis, 2. q. 109. 2. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

9. Lex vetus bene ordinavit de mutuis, & depositis, 1. q. 109. 2. ad 4. 2. q. 109. 2. ad 3.

10. Depositor gladius non debet restituere nisi cito, 2. q. 31. 4. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

11. Furans suum depositum peccat, & tenetur revelare gravamen depositarii, 2. q. 66. 3. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

12. Depositor amittens sine culpa non tenetur restituere, 2. q. 109. 2. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

13. Derisio de re notabili est peccatum mortale, & est gravius quam contumelia, sed gravissimum derisio Dei, secundo parentum, tertio iustorum, 2. q. 75. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

14. Derisio secundum rationem suam est minus grave peccatum detractioe, & contumelia, licet quandoque sit et converso, 2. q. 75. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

15. Recidivans, & simulans, idest, fictus, non deridet Deum expresse, sed interpretative, 2. q. 75. 2. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

1. Descendere Christum ad inferos, fuit condescensus, 3. q. 52. 1. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

2. Christus per suum effectum descendit usque ad infernum damnatorum, 3. q. 51. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

3. Per essentiam descendit tantum ad limbum patrum, sed per suum effectum descendit ad quemlibet infernum, 3. q. 53. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

4. Descendens illuminavit limbum patrum, quoad eos tantum, 3. q. 52. 2. ad 1. 2. q. 109. 2. ad 3.

5. Post mortem statim descendit, & statim liberavit justos, qui erant in limbo, 3. q. 52. 4. ad 1. 2. q. 109. 2. ad 3.

6. Descendens nullum damnatum liberavit de inferno, nec de limbo puerorum, nec de purgatorio, sed tantum omnes justos, 3. q. 52. 5. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

7. Descendens in infernum damnandos confutavit de eorum incredulitate, sed purgandis dedit spem gloriae, 3. q. 52. 4. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

8. Liberavit 3. Purgatorio sufficienter purgatos, vel qui dum hic viverent, hoc mererent per fidem, & dilectionem, & devotionem ad mortem Christi, 3. q. 52. 4. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

9. Operatus est in virtute passionis suae, confregendo vectes, idest impedimenta impedientia patres exire, 3. q. 52. 4. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3. 3. q. 52. 4. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

10. Descensus duplex convenit Christo, scilicet de calo secundum deitatem, non quidem motu locali, sed incarnatione secundum exhibitionem; & ad inferos secundum animam qui est motus localis, & convenit Christo secundum conditionem humane naturae, 3. q. 57. 2. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

11. Secundum animam tantum fuit in inferno, ad quem descendit, quamdiu corpus ejus fuit mortuum, 3. q. 52. 2. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

12. In mysterio incarnationis non consideratur ascensus, quia alicujus praesentis, & proficis, sed descensus verbi ad imperfectionem nostrae naturae, 3. q. 43. 3. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

13. Postquam ascendit, aliquando descendit de caelis ad terram, 3. q. 57. 6. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

14. Describuntur aliqua in libris materialibus, ad succurrendum memoriae, 1. q. 24. 1. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

15. Deserere gregem sibi commissum procedit, vel ex timore male humiliante, vel ex amore male inflammante, vel ex amore salutis propriae, ut si praesul solus quaeratur, 12. q. 72. 3. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

16. Desertum * Nullus de filiis Israel natus in deserto mortuus est ibi, 3. q. 70. 4. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

17. Desiderium dicitur dupliciter, scilicet appetitus rei non habite: & intenso affectus tolerantium fastidium, 12. q. 33. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

18. Est de bono non habito; sed amor est de bono absolute, 1. q. 20. 1. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

19. Desiderium, spes, amor, & odium sunt aliquo modo in carentibus cognitione, non autem timor, nec desperatio, 12. q. 41. 3. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

20. Desiderium proprie est in appetitu sensitivo, & in appetitu rationali, 12. q. 30. 1. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

21. Est in concupiscibili, 12. q. 23. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

22. Desiderium naturale rationalis creaturae est ad cognoscendum genera, species, & rationem omnium rerum; non autem omnia individualia, vel futura contingentia, quae solus Deus in sua aeternitate cognovit, 1. q. 12. 8. ad 4. 2. q. 109. 2. ad 3.

23. Omne quod naturaliter desideratur ab homine, naturaliter cognoscitur ab eo, 1. q. 2. 1. ad 1. 2. q. 109. 2. ad 3.

8 * Desiderium animae beatae quiescit ex parte appetibilis, non autem ex parte appetentis, 12. q. 4. 5. ad 5. 2. q. 109. 2. ad 3.

9. Inest unicuique rei naturale desiderium ad conservandum suum esse, 1. q. 5. 2. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3. 3. q. 109. 2. ad 3.

10. Desiderium quodammodo facit desiderantem aptum, & paratum ad susceptionem desiderati, 1. q. 13. 6. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

11. Desperatio non importat solam privationem spei; sed recessum a re desiderata, propter impossibilitatem estimatam, 12. q. 30. 4. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

12. Non respicit malum sub ratione mali; sed per accidens quandoque, inquantum facit impossibilitatem adipiscendi; sed potest esse ex solo excessu boni, 12. q. 40. 4. ad 1. 2. q. 109. 2. ad 3.

13. Est peccatum in appetitu, 22. q. 20. 3. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

14. Est minus grave peccatum infidelitate, & odio Dei, sed periculosius, 22. q. 20. 3. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

15. Potest esse sine infidelitate, 22. q. 20. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

16. Principaliter causatur ex aedia, vel tristitia, & negligentia; secundo ex luxuria, 22. q. 24. 4. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

17. Est prior timore, sicut ratio & causa ejus; ideo timor consequitur desperationem vincendi, 12. q. 25. 3. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

18. Oritur occasionaliter ex timore Dei, & horrore peccatorum, non autem directe, 22. q. 20. 1. ad 2. 2. q. 109. 2. ad 3.

19. In damnatis non est culpa, sed pars damnationis, sicut nec in viatore, de re non nata haberi, 22. q. 21. ad 3. 2. q. 109. 2. ad 3.

20. Desponsatio beatae Mariae fuit facta duodecim rationibus, scilicet ne Christus ab infidelibus, tanquam illegitime natus abjiceretur, ut consueto modo ejus genealogia per virum describeretur; & ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum vehementius documenta procurasset. Et ut a Joseph nutrireretur; & per hoc beata Virgo redditur immunitas a poena, ne scilicet lapidaretur a Judaeis, tanquam adultera; & ut per hoc ab infamia liberaretur; & ut ei Joseph ministerium exhiberet, & testimonio Joseph comprobaretur est, Christum esse virginem natum; & verba virginis Matris magis credibilia redduntur, suam virginitatem assertis; & ut tolleretur exculatio virginibus, quae propter suam incautelam non virant infamiam; & per hoc significatur universalis Ecclesia, quae cum virgo sit, desponsata ramem est uni viro Christo; & quod mater domini fuit desponsata & virgo, in persona ipsius, & virginitas, & matrimonium honoratur, contra haereticos alteri horum detrahentes, 3. q. 52. 2. ad 6. 2. q. 109. 2. ad 3.

1 Detrahitio, quæ est occulta maledictio, ad denigrationem fame, per impositionem falsi, per aduacionem mali, per reuelationem mali occulti, & per depravationem intentionis, de se est peccatum mortale; ex leuitate vero est veniale, nisi sit de gravi, sed propter bonum cum debitis circumstantiis, nullum est peccatum, 22. q. 73. 1. 2. c. ad 2. item q. 74. 1. c. q. 75. 1. c.

2 Non est filia iræ, sed invidiæ, 22. q. 73. 3. ad 3.

3 Contrariatur adulationi, quoad ea quæ dicuntur; licet utrumque sit malum, non autem quoad finem, quia prima intendit infamiam, secunda vero delectationem, 12. q. 115. 1. ad 3.

4 Diligens, & insidiosa inquisitio eorum quæ ab aliis sunt, ordinatur ad aliquid noxium, scilicet ad detrahendum proximo, 22. q. 167. 2. c. ad 3. fin.

1 Devotio est spiritualis actus voluntatis, prompte tradendi se ad famulatum Dei, 22. q. 82. 1. c. item 2. c. item q. 83. 3. ad 1.

2 Est principalis actus religionis virtutis, 22. q. 82. 2. c. q. 83. 3. ad 1. item 15. c. q. 104. 3. ad 1.

3 Est pinguedo anime causata à charitate, & conservans eam, 22. q. 82. 2. ad 2. item 3. c.

4 Causa devotiois triplex, scilicet extrinseca, & principalis, idest, Deus, & intrinseca duplex, scilicet, contemplatio bonitatis Dei, & beneficiorum ejus, & consideratio propriorum defectuum excludens presumptionem, 22. q. 82. 3. c. item 4. c.

5 Consideratio eorum quæ sunt apta excitare dilectionem Dei, causat devotionem; sed consideratio distrahentium mentem à divinis, impedit eam, 22. q. 82. 3. ad 2.

6 Ea quæ pertinent ad humanitatem Christi, maxime excitant devotionem manducando: licet devotio sit circa ea quæ sunt divinitatis, vel etiam utrumque, 22. q. 82. 3. ad 1.

7 Devotio primo, & per se causat delectationem, & lætitiâ, secundario autem, & per accidens, causat tristitiâ, 22. q. 82. 4. c.

8 Qui semel orat devote, remanet devotior per plures dies, 22. q. 83. 1. ad 4. q. 171. 2. ad 2.

9 Mens semel ad devotionem excitata facti ius postea ad devotionem pristinam revocatur; ideo ad hoc orationes crebræ sunt necessariae, 22. q. 171. 2. ad 2.

10 Devotio ad sanctos non terminatur ad eos, sed transit in Deum; devotio vero ad dominos temporales est alterius rationis, 22. q. 82. 2. ad 3.

11 Abundat in simplicibus mulieribus propter humilitatem, elationem comprimendo; sed

scientia, & quilibet perfectio subje cta Deo auget devotionem, 22. q. 82. 3. ad 3.

1 Esse proprie convenit Deo, 1. q. 13. 1. c.

2 Deum esse, demonstratur multipliciter, 1. q. 2. 3. c.

3 Est demonstrabile per effectus à posteriori tantum, 1. q. 2. 1. c. fin. item 2. c.

4 Dei non est demonstratio, nisi per effectum, 1. q. 3. 3. c. fin.

5 * Deum esse non est per se notum; sed est primum inter omnia credibilia, 1. q. 2. 1. ad 2. q. 22. q. 16. 1. c.

6 Non est nobis naturaliter notum secundum se; sed secundum similitudinem, & participationem ejus, 1. q. 2. 1. ad 1.

7 De Deo scimus an est, idest hanc propositionem esse veram ex effectibus ejus; non autem actum essendi ejus sicut nec essentia ejus, 1. q. 3. 4. ad 2.

8 Esse Dei est esse cujuslibet creature exemplariter, vel causaliter, non autem formaliter seu essentialiter, 1. q. 3. 8. c.

9 Esse Dei est proprium, & determinatum, & distinctum à quolibet esse creature; per hoc quod ei non potest aliquid addi, 1. q. 3. 2. ad 3. q. 4. ad 1. item q. 7. 1. ad 3.

10 Esse Dei, per hoc quod est subsistentia non receptum in aliquo; distinguitur à quolibet alio, 1. q. 3. 2. ad 3. item q. 4. ad 1. q. 7. 1. ad 3. q. 4. ad 1. c.

11 * In solo Deo esse, & essentia sunt idem realiter, 1. q. 2. 1. c. q. 3. 4. c. item q. 3. 6. c. item q. 6. 6. 3. c. item q. 12. 2. c. ad 3. item 4. c. item q. 13. 1. c. q. 14. 4. c. q. 14. ad 2. item q. 25. 1. ad 2. item q. 4. 4. 1. c. item q. 45. 1. ad 5. item q. 50. 2. ad 3. q. 54. 1. b. item c. item 3. c. item q. 61. 1. c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 104. 1. c. fin. it. 22. q. 3. 7. c. item 3. q. 13. 1. c.

12 Essentia divina est actus purus; angelica vero est intelligibilis in actu, sed intellectus noster est intellectus in potentia tantum, 1. q. 25. 1. c. item q. 87. 1. c. ad 2.

13 Deus est sua essentia, 1. q. 3. 3. c. item quest. 11. 3. c. ad 2. item quest. 29. 4. c. ad 1.

14 De Deo non possumus scire quid est, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2. q. 3. pro. item q. 12. 1. c. ad 1. q. 13. ad 1. item q. 13. 8. ad 2.

15 Essentia divina est omne quod est in ea, 1. q. 40. 1. ad 1.

16 Deus tripliciter dicitur, scilicet essentialiter, participative, & nuncupative, 1. q. 13. 9. 10. c. q. 22. q. 85. 2. ad 1.

17 Essentialiter est extra ordinem totius creature, 1. q. 28. 1. ad 3.

18 Deus est forma, 1. q. 3. 2. c. fin. q. 2. q. 7. 8. c. q. 3. q. 2. 1. c.

19 Una tantum forma est in divinis, 1. q. 3. 2. ad 2.

20 Non est forma inherens, 1. q. 3. 8. c.

21 Non est forma corporis, 1. q. 3. 8. c. item 3. q. 2. 1. c. ad 2. item q. 5. 1. ad 2. it. q. 50. 2. ad 3.

22 Non est anima mundi, contra quosdam. Nec anima cæli, contra Almarianos. Nec materia prima contra Davo de Dinando, 1. q. 3. 8. c. q. 5. 1. ad 1. item q. 90. 1. c.

23 * Anima attribuitur Deo, secundum similitudinem actus, 1. q. 3. 2. ad 1. item q. 19. 1. c.

24 Deus non est corpus, 1. q. 3. 1. c.

25 Non habet diffinitionem, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2. q. 3. 5. c. fin.

26 * Non est genus, nec species, 1. q. 3. 5. c. q. 30. 4. ad 3.

27 * Non est genere, nec in prædicamento per se, nec reducitur ut principium, 1. q. 3. 5. c. item q. 4. 3. ad 1. item q. 6. 2. ad 3. q. 88. 2. ad 4.

28 Substantia secundum quod significat per se existere, idest, non in alio, convenit Deo, non autem proprie, nec univoce, 1. q. 29. 3. c.

29 Solus Deus est omnino simplex, 1. q. 3. 6. q. 9. 1. c. item q. 25. 1. c. item q. 28. 2. c.

30 In Deo nulla est compositio. Sed hanc pluralitatem quæ est secundum rationem, representant in propositione pluralitas prædicati, & subiecti; unitatem vero representant per compositionem. Quandoque enim intellectus noster enuntiationem de Deo format, cum aliqua diversitas nota, præpositionem interponendo, ut cum dicitur, bonitas est in Deo; quare & hic designatur aliqua diversitas, quæ competit intellectui, & aliqua unitas, quam oportet ad rem referre, 1. q. 13. 1. 2. c. fin.

31 * In solo Deo sunt idem suppositum, & natura, & in omnibus creaturis differunt, 3. q. 27. 1. c.

32 In Deo non est materia, nec potentia, sed est purus actus, 1. q. 3. 1. 2. c. q. 7. 1. c. q. 9. 1. c. item q. 12. 1. c. item q. 14. 2. ad 3. item 3. c. ad 2. item q. 25. 1. c. it. q. 49. 3. ad 2. item q. 50. 2. ad 3. item q. 54. 1. c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 87. 1. c. q. 89. 2. ad 3. q. 90. 1. c. q. 115. 1. ad 2. q. 12. q. 49. 4. c. item q. 50. 5. c.

33 Deus est perfectissimus, 1. q. 4. 1. c. item quest. 25. 1. c. item 22. quest. 161. 1. ad 4.

34 * Quiddam entitatis, bonitatis, & perfectionis est in creatura quacumque, totum est eminentius in Deo, 1. q. 4. 2. c. q. 6. 1. ad 2. q. 2. 3. 4. c. item q. 9. 1. c. item q. 11. 3. c. item q. 22. 2. c. item q. 13. 2. 3. 4. 5. c. item q. 14. 6. 1. c. item q. 25. 1. c. ad 3. it.

3. c. item q. 26. 1. c. ad 1. item 4. c. item q. 28. 2. ad 3. item q. 29. 3. c. item q. 49. 3. c. item q. 75. 1. ad 3. item q. 91. 1. c.

35 Quicquid est in Deo, est Deus, 1. q. 3. 3. c. item q. 27. 3. ad 2. item 4. ad 1. item q. 28. 2. c. item q. 40. 1. c.

36 Deus & creatura non est aliquid melius, nec majus, quam solus Deus, 1. q. 4. 2. c. item quest. 103. 3. ad 3. item 12. q. 34. 3. ad 2.

37 In Deo est magnitudo virtutis, & perfectionis, non autem magnitudo molis, 1. q. 42. 1. ad 1. item 4. ad 2. item 3. quest. 58. 3. c.

38 Magnitudo Dei est perfectio nature ejus, 1. q. 42. 4. c. ad 2. item 1. d. 19. q. 1. 1. d. item q. 3. 1. c.

39 * In Deo non est quantitas, 1. q. 28. 4. c.

40 * In Deo est similitudo omnium rerum, secundum formam, & secundum materiam, 1. q. 37. 1. ad 2.

41 Deus dicitur esse finitus sibi, secundum similitudinem proportionis tantum, 1. q. 14. 3. ad 2.

42 Est infinitus negative, non autem privative; formaliter, non autem materialiter, 1. q. 7. 1. c. q. 12. 1. ad 2. item 7. 1. q. 25. 2. c. q. 3. c. item q. 52. 2. c. item q. 55. 1. c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 86. 2. ad 1. item q. 10. 3. ad 1. q. ad 2.

43 Est omnino immutabilis, 1. q. 9. 1. 2. c. item q. 10. 2. 3. c. item q. 14. 15. c. item q. 19. 7. c. q. 30. 1. ad 3. q. 65. 1. ad 1. item q. 2. 1. c. item q. 57. 1. ad 1.

44 Movetur metaphoricè dupliciter, scilicet operando in se, & secundum emanationem in alia, 1. q. 9. ad 1. q. ad 2. q. 7. 3. c.

45 Nulla passio est in Deo, 1. q. 30. 1. c. item q. 21. 1. ad 1. item q. 41. 1. ad 3.

46 Cognitio Dei per essentiam est naturalis soli Deo, angelo autem per similitudinem, nobis vero per speculum, idest per speciem aliorum, 1. q. 56. 3. c. item q. 62. 4. c. item q. 9. 4. c.

47 Deum esse intelligentem, probatur multipliciter, 1. q. 14. 1. c. item q. 26. 1. c.

48 Intelligere Dei est suum esse, & sua essentia, 1. q. 13. 4. c. item 8. 9. c. item q. 16. 5. c. item q. 18. 3. c. ad 2. item 4. c. item q. 9. 1. c. item 4. c. ad 2. q. 26. 2. c. item q. 27. 2. ad 3. item q. 34. 2. ad 1. q. 4. 1. 3. ad 4. item q. 54. 2. c. item q. 79. 1. c. item q. 87. 3. c. item 3. q. 9. 1. c. ad 1.

49 Solus Deus est suus intellectus, & suum intelligere, 1. q. 14. 4. c. item q. 18. 3. c. ad 2. it. 4. c. item q. 17. 1. c. fin. ad 2. item q. 28. 4. ad 1. item q. 34. 2. ad 1. item q. 4. 1. 4. ad 3. item q. 54. 2. c. item q. 79. 1. c. item q. 87. 3. c.

50 Essentia Dei se habet ut intelligens, ut in.